

MA·RA

U 58/2023 vp

Komission ehdotus käteisasetukseksi

Talousvaliokunta, 24.11.2023
Lakimies, varatuomari Kai Massa

Komission käteisasetusehdotuksen vaikutusarviot ovat suppeat ja puutteelliset

- Ehdotuksen mukaan yrityksillä olisi velvoite hyväksyä käteinen raha maksutapana tiettyjä tilapäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta.
- Ehdotuksen vaikutusarviot ovat suppeat eikä siinä oteta huomioon **maksamisen tavoissa tapahtunutta luonnollista markkinaehtoista kehitystä, käteisen rahan käsittelykustannuksia ja turvallisuusriskejä**. Ehdotuksessa ei huomioida, että **käteisen rahan käyttöön liittyy digitaalisiin maksutapoihin verrattuna suurempi riski harmaan talouden ilmiöihin ja rahanpesuun.**
- MaRa katsoo, että käteisen rahan vastaanottopakko on erittäin ongelmallinen matkailu- ja ravintola-alan yrityksille. **Yrityksillä tulee olla oikeus kieltäytyä vastaanottamasta käteistä rahaa asianmukaisiin ja perusteluihin liiketoiminnallisiin syihin vedoten.**

MA·RA

Käteisen rahan käyttöä Suomessa ei tule lisätä

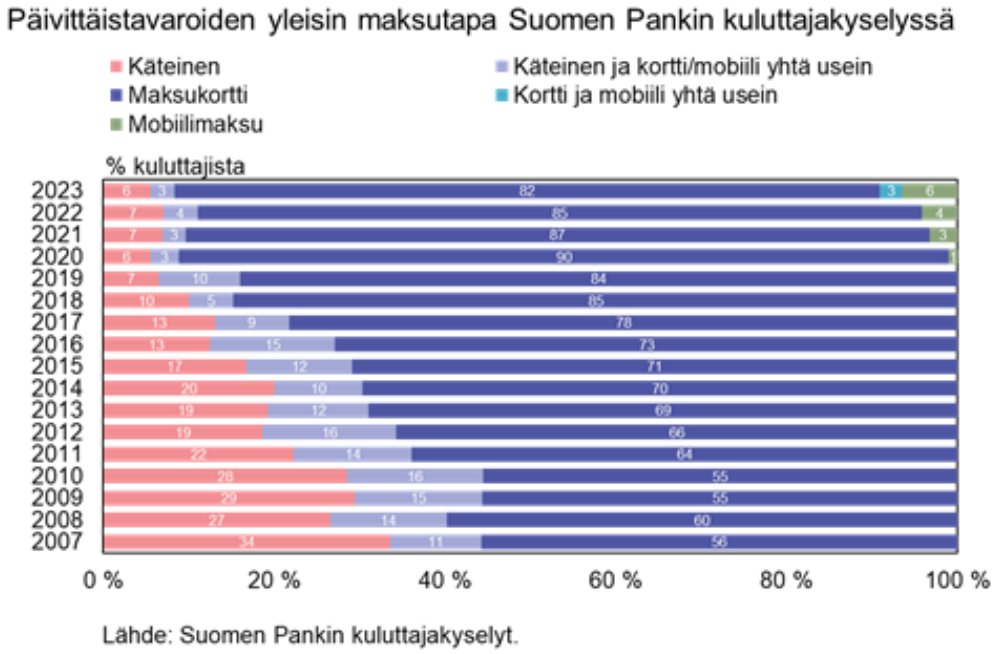

Lähde: Suomen Pankin kuluttajakyselyt.

Käteisen rahan käyttöä Suomessa ei tule lisätä

- Harmaan talouden liikevaihdon määräksi on arvioitu ravintola-alalla Suomessa noin 8–10 prosenttia alan liikevaihdosta. Se tarkoittaa noin 500 miljoonaa euroa vuodessa, josta valtio ei saa verotuloja. **Harmaan talouden torjunnassa ravintola-alalla on onnistuttu varsin hyvin, sillä monessa muussa Euroopan maassa harmaa talous on huomattavasti suurempaa. Käteistaloudessa toimivissa maissa harmaa talous kukoistaa.**
- **Digitaalisissa maksuissa maksujen jäljitettävyys ja seuraaminen on viranomaisille helppoa. Käteisen rahan käyttöön liittyy digitaalisiin maksutapoihin verrattuna suurempi riski harmaan talouden ilmiöihin ja rahanpesuun.**
- **→ Lainsäädäntö, joka pakottaa yritykset käteisen rahan vastaanottoon, voi jopa lisätä käteisen rahan määrää yhteiskunnassa. Tämä kasvattaisi myös harmaan talouden torjuntaa tekevien viranomaisten työmäärää.**

MA·RA

Miksi käteisen vastaanotosta on luovuttu?

- Suomessa osa yrityksistä on luopunut käteisestä maksutapana **sen käsittelyn aiheuttamien kustannusten takia.**
  - Digitaaliset maksut ovat yleistyneet ja käteistä käytetään yhä vähemmän. Rahahuollon kustannukset ovat nousseet. Käteisen käsittely aiheuttaa myös yrityksen sisällä kustannuksia käteiskassan ylläpitämisestä ja turvallisuustoimista, joita digitaalisessa maksamisessa ei ole.
- Käteisen rahan vastaanotosta luopuminen **ehkäisee myös riskiä joutua omaisuusrikoksen kohteeksi** (varkaus, ryöstö tai kavallus).
- **Monissa suurissa tapahtumissa käteisen rahan käsittelystä on luovuttu, koska se hidastaisi ja vaikeuttaisi huomattavasti suuren kävijämäärän samanaikaista palvelemista.**

MA·RA

Käteisestä kieltäytymisen perusteita on laajennettava asetuksen jatkovalmistelussa

- **Käteisasetusehdotuksessa käteisen vastaanotosta kieltäytymisen perusteet ovat liian suppeita.**
- Yrityksillä tulee olla oikeus asianmukaisiin ja perusteluihin liiketoiminnallisiin syihin perustuen kieltäytyä käteisen rahan vastaanotosta.
  - **Kieltäytymisperusteet voivat liittyä käteisen käsittelyn kustannuksiin, turvallisuusnäkökohtiin ja rikosten ehkäisyyn, toimintaympäristöön ja asiakaspalvelun sujuvuuteen.**
- MaRa katsoo, että ennalta tehty käteisen yksipuolinen poissulkeminen maksutapahtumissa (*ex ante unilateral exclusion of payments in cash*) tulee olla Suomessa jatkossakin sallittua.

MA·RA

Keskuspankkien rooli rahahuollossa

- Komissio tavoitteena on turvata käteisen rahan saatavuus ja käytettävyys. **Asetusehdotuksen merkittävä puute on, että siinä ei esitetä lainsäädäntöratkaisuja, joilla rahahuollon kustannusten kohtuullisuus voidaan varmistaa**. Rahahuollon kohonneet kustannukset ovat turvallisuusnäkökohtien rinnalla merkittävin syy käteisen vastaanottamisesta kieltäytymiseen yrityksissä.
- Koska käteinen on keskuspankin omistama maksutapa olisi perusteltua, että Euroopan keskuspankki ja euromaiden kansallisten keskuspankit osallistuivat rahahuollon intrastruktuurin kustannuksiin, mikäli markkinatoimijat eivät pysty toteuttamaan sitä kohtuullisin kustannuksin ja etäisyyksin.

MA·RA